

Commissie inzake Leerlingenrechten

Beslissing

**Nr. 2023/144
van 28 augustus 2023**

Inzake <ouders> optredend als wettige vertegenwoordigers van <leerling>, wonende <adres>
Verzoekende partij,

Tegen <schoolbestuur>, schoolbestuur van <school>, <adres>,
Verwerende partij.

Met een verzoekschrift van 20 juni 2023 hebben <ouders> klacht ingediend tegen de niet-gerealiseerde inschrijving van <leerling> door <school>, <adres>.

1. Over de gegevens van de zaak

1.1. Voor het schooljaar 2023-2024 wenst de verzoekende partij haar dochter <leerling> in te schrijven in <school>, <adres>.

1.2. De verwerende partij doet voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024 een beroep op een aanmeldingsprocedure met het gebruik van een standaarddossier zoals uiterlijk op 15 november 2022 gemeld aan AGODI, gesteund op de artikelen 253/11 tot en met 253/19 van de Codex Secundair Onderwijs. De aanmeldingsprocedure impliceert dat ouders zich met het oog op een inschrijving in een school van keuze moeten aanmelden via een webapplicatie.

De aanmeldingsperiode voor alle leerlingen liep van 27 maart 2023 tot en met 21 april 2023. De leerlingen met een gunstige rangschikking kunnen ingeschreven worden van 16 mei 2023 tot en met 12 juni 2023.

1.3. De verzoekende partij meldde <leerling> aan via het aanmeldingssysteem. Ze kreeg geen plaats toegewezen in de school van de verwerende partij.

1.4. Met een verzoekschrift van 20 juni 2023 hebben <ouders> klacht ingediend tegen de niet-gerealiseerde inschrijving van <leerling> door <school> voor het schooljaar 2023-2024.

De verzoekende partij schrijft in haar verzoekschrift dat zij zich na het nieuws van de geweigerde inschrijving in eerste instantie heeft gewend tot de ombudsdienst inschrijvingen van aanmelden.school, die haar doorverwees naar de Commissie inzake Leerlingenrechten.

De verzoekende partij heeft vastgesteld dat het algoritme dat gehanteerd wordt door aanmelden.school ernstige gebreken vertoont. Ze verwijst naar een artikel uit Knack dat reeds in 2018 werd gepubliceerd en waarin deze gebreken uitvoerig werden besproken. Het gebrek aan strategieneutraliteit van het algoritme heeft als gevolg dat de lijst van voorkeuren kan worden gemanipuleerd, met als resultaat een significante verhoging van de kans om toegewezen te worden aan een school van hoge voorkeur. Deze strategie wordt ook toegepast in de praktijk en biedt een oneerlijk voordeel aan wie hiervan op de hoogte is. Bovendien komt een leerling die geen ticket bemachtigt in de eerste ronde veelal in een neerwaartse spiraal terecht, waardoor deze zal worden toegewezen aan een school van lage voorkeur of zelfs zonder ticket kan achterblijven. Dit probleem was vijf jaar geleden reeds gekend en werd intussen ook verholpen in het aanmeldsysteem dat momenteel gehanteerd wordt in Gent. Het algoritme van Gent, inclusief optimalisaties, is net als het aanmeldingssysteem van Leuven pareto-optimaal maar geeft door de optimalisatiestap evenveel voorrang aan voorkeur als aan toeval. Omdat er minstens één beter alternatief voorhanden is, stelt de verzoekende partij dat haar dochter <leerling> niet de eerlijke kans heeft gekregen die zij verdiende door haar voorkeuren waarheidsgetrouw in te vullen.

De verzoekende partij bezorgde de Commissie inzake Leerlingenrechten ook het document 'Weigering van een leerling op basis van capaciteit of voorrangsregels'.

1.5. De verwerende partij bezorgde de Commissie inzake Leerlingenrechten geen verweerschrift.

1.6. De LOP-deskundige, mevrouw <naam>, schrijft in haar toelichting dat de ombudsdienst inschrijvingen van aanmelden.school de zaak niet verder heeft behandeld omdat de verzoekende partij het algoritme ter discussie stelde maar geen correctie vroeg ten gevolge van een technische fout of een materiële vergissing.

2. Over de ontvankelijkheid van de klacht

De klacht inzake de niet-gerealiseerde inschrijving is naar de vorm en binnen de termijn regelmatig ingesteld.

3. Over het procedureverloop

3.1. Er werden geen leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten gewraakt.

3.2. De verzoekende, de verwerende partij en de LOP-deskundige werden op 21 augustus 2023 per e-mail geïnformeerd over de zitting van 28 augustus 2023 van de Commissie inzake Leerlingenrechten.

3.3. De **verzoekende partij** verschijnt ter zitting en wordt gehoord door de leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten. Ze licht toe dat haar dochter <leerling> in geen van de vier scholen die haar voorkeur hadden een plaats kreeg. Door navraag te doen bleek dat alle klasgenoten werden toegewezen aan de school van hun eerste of tweede keuze. Daarbij vernam de verzoekende partij dat de ouders een tactiek hadden gebruikt: de scholen van hun voorkeur zetten ze niet op de eerste plaats

als deze populair zijn en een beperkte capaciteit hebben. Leerlingen die in een eerste ronde niet hun eerste keuze krijgen, komen in een neerwaartse spiraal terecht en eindigen in een school van hun derde, vierde of zelfs vijfde keuze. Het systeem houdt geen rekening met het algemeen nut: in plaats van iedereen een gelijke kans te geven is het erop gericht om zoveel mogelijk leerlingen een plaats in de school van hun eerste keuze te geven. Dit gebeurt ten nadele van een aantal leerlingen die lager eindigen op de lijst van hun voorkeuren of zelfs uit de boot vallen. Uiteindelijk is het aantal leerlingen dat aan geen enkele school wordt toegewezen niet groot, maar de verzoekende partij wijst er ook op dat veel ouders het advies krijgen om zoveel mogelijk scholen op te geven zodat ze niet zonder ticket zouden eindigen. Een toewijzing aan een school die slechts op de vijfde plaats staat ziet de verzoekende partij niet als een echte keuze.

Met het algoritme dat de verzoekende partij voorstelt kan een veel grotere groep leerlingen worden toegewezen aan de school van haar tweede keuze. De verzoekende partij vindt het beter om twee kinderen een gelijke kans te geven dan om één van de twee kinderen de eerste keuze te geven.

De **verwerende partij** wordt vertegenwoordigd door de heer <naam> van <scholengemeenschap> en het samenwerkingsverband aanmelden.school. Ze verduidelijkt dat elke initiatiefnemer van een aanmeldprocedure gebruik moet maken van een van de decretaal vastgelegde toewijzingsalgoritmes. Aanmelden.school werkt reeds een aantal jaren met hetzelfde algoritme, dat het ordeningscriterium 'voorkeur' boven 'toeval' plaatst. De keuze voor het te gebruiken algoritme werd goed afgewogen. Uiteindelijk werd gekozen voor het algoritme dat algemeen de beste resultaten levert. Het aanmeldingsdossier werd goedgekeurd door de Commissie inzake Leerlingenrechten. De verwerende partij is zich ervan bewust dat het algoritme niet volledig strategieneutraal is. Ouders kunnen proberen om een inschatting te maken van welke scholen populair zijn en een voordeel hebben bij het opgeven van een andere keuze dan hun werkelijke voorkeur. Niet alle scholen zijn echter elk jaar even populair; er is een voortdurende evolutie en variatie. Uiteindelijk beschikt men pas na het afsluiten van de aanmeldingen over de nodige informatie om te kunnen besluiten dat een kind wel een plaats had kunnen hebben in een school door een andere school op de eerste plaats te zetten, maar ouders kunnen dit nooit op voorhand achterhalen.

De verwerende partij wijst erop dat ook het algoritme dat in Gent wordt gebruikt, dat 'toeval' boven 'voorkeur' plaatst en werkt met optimalisaties, niet strategieneutraal is. Ouders hebben er belang bij om alle scholen die populair zijn op te geven om zo in aanmerking te komen om te wisselen. Welk algoritme men ook kiest, er zal altijd iemand worden benadeeld. De capaciteit in de scholen is nu eenmaal beperkt en er zullen altijd leerlingen uit de boot vallen. Dit schooljaar waren er echter slechts 20 leerlingen die op het moment van de toewijzingen geen ticket hadden gekregen. Veel van deze leerlingen hadden ook maar één schoolkeuze opgegeven. De verwerende partij haalt aan dat er ook nu nog academisch onderzoek gebeurt naar de algoritmes en dat het systeem kan worden aangepast als er een betere methode wordt gevonden.

3.4. De LOP-deskundige, mevrouw <naam>, bezorgde de commissie eerder een schriftelijke toelichting en is niet aanwezig op de zitting.

4. Over de gegrondheid van de klacht inzake de weigering tot inschrijving

4.1. Artikel 253/7 van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat een schoolbestuur jaarlijks en uiterlijk op 15 november per school, vestigingsplaats of structuuronderdeel beslist of ze leerlingen wil kunnen

weigeren op basis van capaciteit voor het eerste leerjaar van de eerste graad. In bevestigend geval dienen de inschrijvingen georganiseerd te worden met een aanmeldingsprocedure.

Artikel 253/12 van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat een schoolbestuur, meerdere schoolbesturen samen of het LOP uiterlijk op 15 november van het schooljaar voorafgaand aan de inschrijvingen aan de bevoegde diensten van de Vlaamse Gemeenschap meldt voor welke scholen, vestigingsplaatsen en structuuronderdelen ze wenst aan te melden en welk standaarddossier ze wenst te hanteren.

Datzelfde artikel bepaalt dat een schoolbestuur, meerdere schoolbesturen samen of het LOP dat wenst af te wijken van een standaarddossier dit op hetzelfde moment ter goedkeuring kan voorleggen aan de Commissie inzake Leerlingenrechten.

De betrokken school maakt voor de organisatie van de inschrijvingen gebruik van een standaarddossier zoals uiterlijk op 15 november 2022 gemeld aan AGODI.

De Commissie inzake Leerlingenrechten stelt vast dat de door de school gehanteerde aanmeldingsprocedure voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024 voldoet aan de voorwaarden van de Codex Secundair Onderwijs.

De Commissie inzake Leerlingenrechten moet eveneens vaststellen dat uit niets blijkt dat de in het aanmeldingsdossier beschreven ordeningscriteria niet correct zijn toegepast.

4.2. Artikel 253/13, §1 van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt dat een schoolbestuur ingeval de vastgestelde capaciteit overschreden wordt elke bijkomende inschrijving weigert.

De Commissie inzake Leerlingenrechten moet vaststellen dat op het ogenblik van de vraag tot inschrijving van de verzoekende partij het aantal aanmeldingen en inschrijvingen in het betrokken structuuronderdeel de capaciteit - zoals bepaald door het schoolbestuur - overstijgt.

4.3. In de onderhavige zaak hebben er zich geen feiten of handelingen voorgedaan die de Commissie inzake Leerlingenrechten ertoe nopen aan de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming een terugvordering of inhouding van werkingsmiddelen te adviseren.

Het niet uitvoeren van deze uitspraak in deze zaak kan aanleiding geven tot een advies aan de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming tot een terugvordering of inhouding van de werkingstoelagen.

BESLISSING

Gelet op de Codex Secundair Onderwijs, inzonderheid artikel 253;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering over het inschrijvingsrecht in het basisonderwijs en het secundair onderwijs van 7 oktober 2022;

Gelet op het ministerieel besluit van 9 november 2012 houdende de aanstelling van de voorzitter en de leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten zoals gewijzigd;

Gelet op het huishoudelijk reglement van de Commissie inzake Leerlingenrechten van 10 september 2018;

Na beraadslaging

Met eenparigheid van stemmen,

Enig artikel

De klacht van 20 juni 2023 inzake de niet-gerealiseerde inschrijving van <leerling> door <school>, <adres> is ontvankelijk maar ongegrond.

Aldus uitgesproken te Brussel op 28 augustus 2023.

De Commissie inzake Leerlingenrechten was samengesteld uit:

De heer Bertel De Groote, voorzitter,
Mevrouw Marleen Colpin, mevrouw Evelien Timbermont, de heren Bengt Verbeeck en Jan Fiers,
effectieve leden,
Mevrouw Eline De Neef en mevrouw Elke Cromphout, secretarissen.

Opgemaakt in twee originele exemplaren, waarvan één exemplaar voor elke partij

De secretarissen

De voorzitter

E. DE NEEF
E. CROMPHOUT

B. DE GROOTE